

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ:

Ε Ι Ρ Η Ν Η

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Να μπούμε στη θέση των άλλων

[1] Ερώτημα βασικό: Αφού όλοι είναι υπέρ της ειρήνης, τότε πως γίνονται οι πόλεμοι; Πολύ απλό: Για τους πολέμους φταίνε πάντοτε οι άλλοι. Ουδέποτε στην Ιστορία υπήρξε ομολογία μιας πλευράς ότι φταίει εκείνη. Παρά μόνο ίσως εκ των υστέρων και μέσα από τα – σφιγμένα δόντια.

[2] Ο μόνος λοιπόν τρόπος να κάνουμε κάτι ουσιαστικό για την ειρήνη είναι να γίνουμε “οι άλλοι”. Να μπούμε δηλαδή στη θέση των άλλων, των πιθανών ή πραγματικών αντιπάλων και να καταλάβουμε τι τους κινεί.

[3] Η πράξη αυτή αποτελεί και την αρχή κάθε ηθικής σκέψης. Όσο ο άνθρωπος αναγνωρίζει μόνο τον εαυτό του, όσο ο άλλος δεν υπάρχει – ή υπάρχει σαν μειωμένη παρουσία, όχι σαν ίση- τότε δεν υφίσταται ηθική. Το να μπαίνεις στη θέση του άλλου είναι η κίνηση που εκφράζεται στις διασημότερες ηθικές παραινέσεις. Από τις παλαιές: “ό σύ μισεισετέρωμή ποίησης”, “αγάπα τον πλησίον σου ως σεαυτόν”, μέχρι τις νεότερες, όπως την “κατηγορική προσταγή” του Καντ: “Πράττε έτσι ώστε η αρχή που διέπει την πράξη σου να μπορεί να γίνει νόμος για όλους”, και την κοινότοπη φράση: “η ελευθερία του ενός σταματάει εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου”.

[4] Και καλά όταν ο άλλος είναι πλησίον, είναι κοντά. Όταν όμως βρίσκεται από την άλλη πλευρά των συνόρων, όταν σε απειλεί (ή νιώθεις πως σε απειλεί) πως να μπει στη θέση του; Δύσκολο πολύ. Όχι όμως αδύνατο. Και απόλυτα αναγκαίο. Μόνον έτσι θα υπάρξει ελπίδα για την ειρήνη. Διότι μόνον έτσι μπορεί να υπάρξει πραγματικός διάλογος-κι όχι παράλληλοι μονόλογοι.

Ένας Σέρβος συγγραφέας είπε, πριν από λίγο καιρό, μια πολύ σημαντική φράση: “Σε εποχές αντιπαράθεσης, ο ρόλος του διανοούμενου είναι να γίνεται συνήγορος των αντιπάλων”.

[.....]

[5] Διότι, από την άλλη πλευρά, υπάρχουν οι πολιτικοί. Αυτοί που τελικά δημιουργούν τους πολέμους. Που για να στεριώσουν την εξουσία τους, να διευρύνουν την εκλογική πελατεία τους, να στιλβώσουν τη δημόσια εικόνα τους, διαγωνίζονται σε δημοκοπία, λαϊκισμό και φανατισμό. Που πουλάνεπραμάτεια φτηνή αλλά πάντα ευπρόσδεκτη σε λαούς στερημένους: πατριδοκαπηλία, σοβινισμό, εθνικισμό.

[6] Δεν υπάρχει αντίθεση μεγαλύτερη από αυτήν ανάμεσα στον πολιτικό και τον διανοούμενο. Από τη μια μεριά η ρητορεία, το συναίσθημα, το πάθος, η φόρτιση. Από την άλλη η ψύχραιμη ανάλυση, η γνώση, ο ορθός λόγος.

Νίκος Δήμου
Απολογία ενός ανθέλληνα

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Ειρήνη (Γιάννης Ρίτσος)

Τ' όνειρο του παιδιού είναι η ειρήνη.

Τ' όνειρο της μάνας είναι η ειρήνη.

Όταν οι ουλές απ' τις λαβωματιές κλείνουν στο πρόσωπο του κόσμου
και μες στους λάκκους που 'σκαψαν οι οβίδες φυτεύουμε δέντρα
και στις καρδιές που 'καψε η πυρκαϊά δένει τα πρώτα της μπουμπούκια
η ελπίδα

κ' οι νεκροί μπορούν να γείρουν στο πλευρό τους και να κοιμηθούν
δίχως παράπονο
ξέροντας πως δεν πήγε το αίμα τους του κάκου,
είναι η ειρήνη.

...

Η ειρήνη είναι τα σφιγμένα χέρια των ανθρώπων
είναι το ζεστό ψωμί στο τραπέζι του κόσμου
είναι το χαμόγελο της μάνας.
Μονάχα αυτό.

Τίποτ' άλλο δεν είναι η ειρήνη.
Και τ' αλέτρια που χαράζουν βαθιές αυλακιές σ' όλη τη γης
ένα όνομα μονάχα γράφουν:
Ειρήνη. Τίποτ' άλλο. Ειρήνη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να αποδώσετε το νόημα των τεσσάρων πρώτων παραγράφων (Ερώτημα βασικό...μονόλογοι) του **Κειμένου 1** σε 60 - 70 λέξεις.

Μονάδες 20

B1. Να αναπτύξετε με 80-100 λέξεις το νόημα της παρακάτω άποψης του συγγραφέα: Ο μόνος λοιπόν τρόπος να κάνουμε κάτι ουσιαστικό για την ειρήνη είναι να γίνουμε "οι άλλοι" (2^η παράγραφος **Κειμένου 1**)

Μονάδες 10

B2. Ο συγγραφέας του **Κειμένου 1** καταγγέλλει τη στάση των πολιτικών προσώπων στην πέμπτη παράγραφο «Διότι, από την άλλη πλευρά, ...σοβινισμό, εθνικισμό). Με ποιες 3 γλωσσικές επιλογές επιτυγχάνει τον σκοπό του;

Μονάδες 6

B3. Ποια είναι η πρόθεση του κειμενογράφου στην έκτη παράγραφο του **Κειμένου 1**; Πώς ο τρόπος ανάπτυξης υπηρετεί την πρόθεση αυτή;

Μονάδες 4

B4. Να εξηγήσετε τη δομική και επικοινωνιακή λειτουργία της ερώτησης στην τέταρτη παράγραφο «Και καλά ... παράλληλοι μονόλογοι» του **Κειμένου 1**.

Μονάδες 6

B5. Να αξιολογήσετε το Κείμενο 2 ως προς το θέμα, την πρόθεση και το μήνυμά του.

Μονάδες 9

Γ. Ποιο είναι το θέμα του ποιήματος; Με ποιους 3 διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες αισθητοποιεί το θέμα ο ποιητής;

Μονάδες 15

Δ. Με αφορμή τις πολεμικές συρράξεις στην Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, να γράψετε μια επιστολή προς τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ, στην οποία θα παρουσιάζετε τη συνεισφορά της ειρήνης στην πρόοδο της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας των εθνών και θα προτείνετε δράσεις της νεολαίας, ώστε να επιτευχθεί η παγίωση ενός ειρηνικού κλίματος σε όλον τον κόσμο. (350-400 λέξεις).

Μονάδες 30